

DOI: 10.15276/ETR.04.2025.8
DOI: 10.5281/zenodo.17065495
UDC: 338.5:339.1:637.5
JEL: L11, O13, Q13, Q18

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЦІНОВОЇ СИТУАЦІЇ НА РИНКУ М'ЯСА ПТИЦІ

ANALYTICAL ASSESSMENT OF THE PRICE SITUATION ON THE POULTRY MARKET

Nataliia Hr. Kopytets, PhD in Economics
National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics", Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9827-2981
Email: nataliia_kopytets@ukr.net

Volodymyr M. Voloshyn, PhD in Agriculture
National Science Center "Institute of Agriculture of the National
Academy of Agrarian Sciences of Ukraine", Chabany, Ukraine
ORCID: 0000-0001-9754-9021
Email: voloshun.v@ukr.net

Received 09.06.2025

Копитець Н.Г., Волошин В.М. Аналітична оцінка цінової ситуації на ринку м'яса птиці. Оглядова стаття.

У статті проведено аналітичну оцінку цінової ситуації на ринку м'яса птиці. На продовольчому ринку України спостерігається стійка тенденція до зростання цін практично на всі продукти харчування. Ціни на м'ясо птиці теж зростають, незалежно від того, що його виробництво значно перевищує внутрішній попит. Встановлено, що споживчі ціни на м'ясо птиці (тушка куряча та філе куряче) за два роки війни зросли на третину. Безумовно, ключовим фактором, що впливає на функціонування як галузі птахівництва, яка забезпечує вирощування птиці, а отже, й виробництво м'яса, а також на цінову ситуацію на ринку м'яса птиці, є повномасштабна агресія РФ на території України та пов'язані з нею негативні наслідки. У більшості прифронтових областей та зонах активних бойових дій відбулося значне скорочення поголів'я птиці. Обґрунтовано, що в подальшому цінова ситуація на ринку м'яса птиці буде залежати від купівельної спроможності населення, пропозиції основних видів м'яса, обсягів внутрішнього виробництва та експорту, а також воєнного стану, політичної та економічної ситуації в країні.

Ключові слова: ринок, м'ясо птиці, вирощування птиці, ціна реалізації, споживча ціна

Kopytets N.Hr., Voloshyn V.M. Analytical Assessment of the Price Situation on the Poultry Market. Review article.

The article conducted an analytical assessment of the price situation on the poultry market. There is a steady tendency to rise in prices for almost all food in the food market of Ukraine. Regardless of the fact that poultry meat production was much higher than the internal demand prices for it also increased. It was established that the consumer prices for poultry (chicken carcass and chicken fillet) increased by one third. Of course, a key factor that influences the functioning as a poultry industry that provides poultry and, therefore, meat production, as well as the price situation in the poultry meat market, was full-scale aggression of the Russian Federation in the territory of Ukraine and related negative consequences. In most front-line areas and areas of active fighting, there was a significant reduction in the population of the poultry. It was substantiated that in the future the price situation in the poultry meat market will depend on the purchasing power of the population, the supply of the main types of meat, the volume of domestic production and export, as well as martial law, political and economic situation in the country.

Keywords: market, poultry meat, poultry growing, sales price, consumer price

Світовою тенденцією на ринку м'яса є нарощування виробництва м'яса птиці. Нині ринок м'яса птиці займає найвагомішу часту у структурі світового ринку м'яса. У 2023 р. світове виробництво м'яса птиці становило 146332 тис. тонн. Країни Азії забезпечили 40,2% обсягів світового виробництва м'яса птиці. Країнами Америки (Північної, Південної та Центральної) було вироблено біля 38% обсягів світового виробництва м'яса птиці. Решту обсягів було вироблено країнами Європи, Африки та Океанії [1].

М'ясо птиці є важливим джерелом високоцінного та недорогого білка. За прогнозами, до 2050 р. попит на м'ясо птиці зросте вдвічі [2].

За останнє десятиліття галузь птахівництва досягла значних успіхів у селекції, точній годівлі та добробуті птиці. Однак, все ще існує багато проблем, що обмежують сталий розвиток галузі. По-перше, було встановлено, що надмірно зосереджені стратегії селекції на виробничих показниках викликають метаболічні захворювання у птиці. По-друге, відсутність надійних методів оцінки потреб у поживних речовинах створюють труднощі для практичного впровадження точної годівлі. По-третє, альтернативи антибіотикам і управління безпекою кормів залишаються нагальними проблемами галузі. Нарешті, забруднення навколишнього середовища та неадекватне управління добробутом у сільському господарстві негативно впливають на здоров'я птиці. Незважаючи на численні запропоновані стратегії та інноваційні підходи, кожна з них має свої сильні та слабкі сторони [3].

Проблеми забезпечення сталого виробництва м'яса птиці та економічної стійкості в умовах зміни клімату для досягнення сталої продовольчої безпеки були об'єктом досліджень Аббаса А.О., Нассара, Ф.С. та Алі А.М.А. Підвищення темпе-

ратури навколишнього середовища внаслідок зміни клімату, впливає на оптимальні умови виробництва м'яса птиці, що призводить до зниження продуктивності птиці та ефективності кормів, підвищення рівня її смертності. Це в свою чергу спричиняє значні економічні втрати та критичні загрози глобальній продовольчій безпеці [4].

Аналіз та прогнозування обсягів виробництва та експорту м'яса птиці в Таїланді провели Клахарн К., Нгампак Р., Чудам Ю. Таїланд входить до 10 світових виробників та експортерів м'яса птиці. Отримані результати показують послідовні тенденції до зростання виробництва м'яса птиці та обсягів експорту впродовж останніх шести років. Ці тенденції доповнюються сезонними закономірностями, причому обсяг виробництва м'яса птиці досягає піку в березні місяці. А періоди найбільших обсягів експорту спостерігаються щорічно з вересня до листопаду. Також були спрогнозовані обсяги виробництва та експорту м'яса птиці за допомогою різних моделей часових рядів [5].

Чимало дослідників акцентували свої дослідження на виявленні впливу пандемії COVID-19 на ринок м'яса птиці та цінову ситуацію на ньому. Зокрема, Бене К. зазначав, що COVID-19 негативно вплинув на ринок м'яса птиці та галузь птахівництва в багатьох країнах світу. Зокрема, дрібномасштабна система птахівництва в країнах, що розвиваються, зіткнулася зі значними труднощами під час спалаху хвороби [6].

Хафез Х.М. і Атіа Ю.А. [7] відмічали, що негативні наслідки від COVID-19 для учасників ринку м'яса птиці були набагато вищими в країнах, які розвиваються, ніж у розвинених. Тому що виробництво м'яса птиці в країнах, що розвиваються є засобом для боротьби з бідністю та дефіцитом їжі [7].

У США до початку пандемії Covid-19 споживання м'яса птиці стабільно зростало. У 2020 р. для галузі птахівництва характерні серйозні проблеми. Так, попит, то зменшувався, то різко зростав. Виробництво скоротилося, а потім стабілізувалося. Ціни були мінливими. Під кінець 2020 р. ринок м'яса птиці майже повернувся до нормального функціонування [8].

Питання якості м'яса птиці як основи експортного потенціалу м'ясної продукції України досліджував колектив науковців на чолі з Лупенком Ю.О. [9]. Визнання та забезпечення конкурентних переваг на міжнародному і внутрішньому ринках здатні досягти лише ті підприємства, які впроваджують міжнародні стандарти якості та безпечності продукції, постійно модернізують технологічне обладнання, впроваджують нові технології та мають висококваліфікований персонал, створюють власну кормову та сировинну базу та забезпечують її переробку [9].

Аналіз ринкових цін є непрямим засобом оцінки ефективності ринку. Ціни на сільськогосподарську продукцію мають першочергове значення як для сільськогосподарського сектору, так і для споживачів, які купують конкретні

продукти. Волатильність цін на європейських ринках продовольства збільшилася за останнє десятиліття [10].

Саме волатильність цін є ключовим аспектом фінансового ризику для всіх учасників ринку, включаючи виробників, переробників, продавців та споживачів [11].

Ночебуена-Моліна А., Гарсія-Салазар Х.А. і Мора-Флорес Х.С. визначали основні фактори, що пояснюють зниження реальної ціни на куряче м'ясо для виробників у Мексиці протягом 1994-2021 рр. Падіння цін на куряче м'ясо для виробника в Мексиці було зумовлено факторами, що визначають пропозицію курячого м'яса в аналізованому періоді. Такими факторами були технологічний розвиток, а також зниження цін на сировину, що використовується у виробництві [12].

Надзвичайно складний та не передбачуваний стан функціонування аграрного сектору економіки в умовах довготривалої повномасштабної війни актуалізує та вимагає проведення досліджень у даному аспекті. На продовольчому ринку України спостерігається стійка тенденція до зростання цін практично на всі продукти харчування, а м'ясо птиці не стало винятком.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Враховуючи важливість наведених наукових розробок, зауважимо, що динамічність і трансформація умов функціонування ринку м'яса птиці потребує постійного детального вивчення та аналізу реального стану цін.

Метою статті є провести аналітичну оцінку цінової ситуації на ринку м'яса птиці в умовах довоєнного та воєнного періодів.

Інформаційною базою наукового дослідження слугували публікації провідних науковців, експертів і фахівців щодо функціонування та розвитку ринку м'яса птиці та цінової ситуації на ньому. У процесі дослідження були використані дані та аналітичні звіти Державної служби статистики України, Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО).

Методичний інструментарій дослідження включав абстрактно-логічний, монографічний, табличний, і графічний методи, а також методи порівняння та узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження

Продукція птахівництва як у всьому світі, так і в Україні, має соціальне значення, що пов'язано як з економічною доступністю м'яса птиці та яєць, так і з культурним аспектом. Зокрема, м'ясо птиці дозволене до вживання всіма поширеними світовими конфесіями, у той час як яловичину не споживають індуси, а свинину – мусульмани [13].

Птахівництво України є однією з найінтенсивніших і динамічних галузей сільського господарства, що має можливість за короткий термін значно збільшити виробництво м'яса для споживачів [14].

Ринок м'яса птиці має важливе значення для населення України, оскільки до 50% раціону

пересічного українця складає саме цей вид м'яса, незважаючи на значне зростання ціни. При цьому у 2021 р. річне споживання м'яса птиці становило 25 кг з розрахунку на 1 особу. Завданням державної політики вцілому, а особливо у воєнний період, є забезпечення доступності м'яса птиці для вітчизняних споживачів у відповідній кількості, якості та за доступною ціною. Це є досить складним завданням, оскільки ринок м'яса птиці функціонує в умовах турбулентності. Одним із ризиків у птахівництві є виникнення та поширення пташиного грипу. Вірус грипу А, субтип H5N1 є серйозною проблемою в Україні, зокрема, у 2023 р. і 2024 р. зафіксовано низку випадків у різних областях. В Україні, як і в Європі, пташиний грип поширюється через диких перелітних птахів, а також через контакти з хворими або загиблими домашніми птахами. Ще однією проблемою при функціонуванні ринку м'яса птиці була пандемія COVID-19. Зокрема, експорт та громадське харчування певний час були закриті та обмежені в багатьох країнах. Під час пандемії виробники зіткнулися з нестачею персоналу та порушеними ланцюгами поставок.

До початку війни у 2022 р. у структурі вирощування сільськогосподарських тварин частка птиці щорічно зростала, а обсяги виробництва м'яса птиці зростали. Збільшення обсягів виробництва м'яса птиці було зумовлене, насамперед, зростанням попиту з боку населення та підприємств харчової промисловості. М'ясо птиці стало найбільш доступним за ціною для більшості

споживачів м'ясної продукції. Крім того, внаслідок суттєвого скорочення пропозиції м'яса великої рогатої худоби та свиней, а відповідно і росту цін на них, м'ясо птиці стало заміником для більшості споживачів м'яса. Разом із цим, чимало споживачів змінило свої смаки і вподобання відносно того чи іншого виду м'яса на користь дієтичного м'яса птиці [15].

Нарощуванню виробничих можливостей в сільськогосподарських підприємствах сприяли, перш за все, короткі терміни вирощування птиці та ціна, оскільки м'ясо птиці дешевше в порівнянні з іншими видами м'яса, а також його якість, що підтверджується його конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Значним і непередбачуваним викликом для ринку м'яса птиці в Україні стала війна та її наслідки. Все це вплинуло на зростання цін на енергоносії та корми, а також на проблеми з логістикою. Зазначені проблеми впливають як на стан виробництва м'яса птиці, так і на торговельні відносини, що відображається на цінах виробників, цінах переробників та споживчих цінах.

Впродовж 2020-2022 рр. у структурі вирощування сільськогосподарських тварин частка птиці збільшилася від 54,1% до 55,5%.

Проте в перший рік війни обсяги вирощування птиці у живій масі в усіх категоріях господарств зменшилися на 11,1% проти рівня 2020 р. і на 10,1% порівняно з 2021 р. та становили 1641,2 тис. тонн (рис. 1).

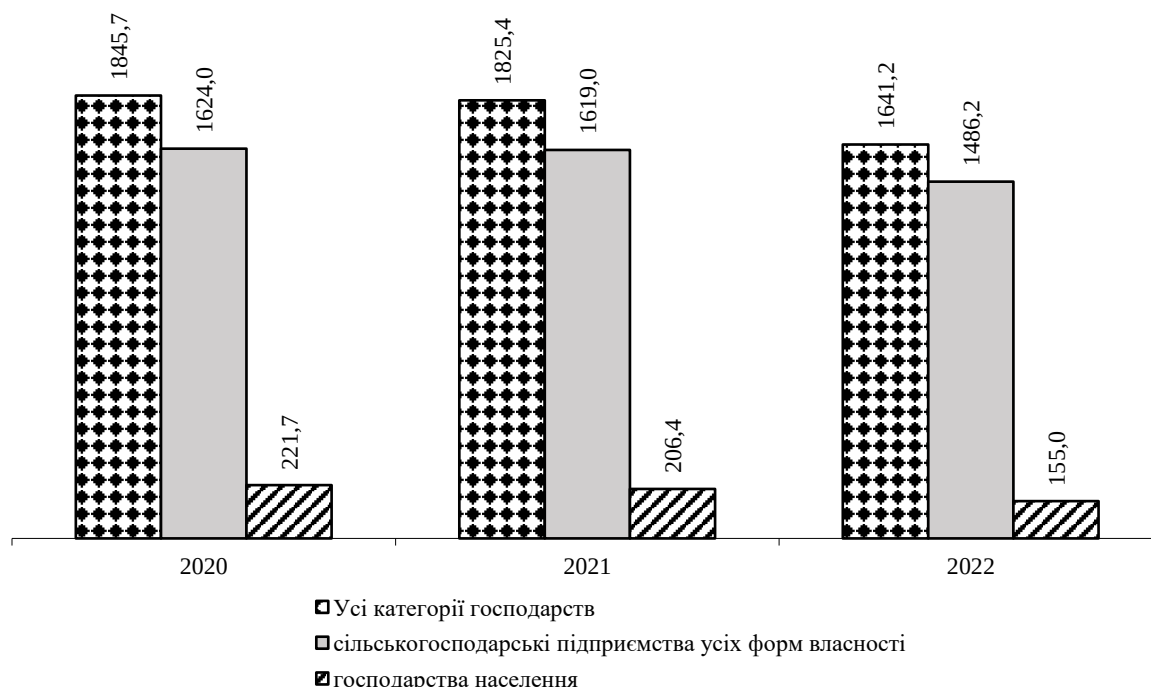

Рисунок 1. Вирощування птиці (жива маса) в усіх категоріях господарств у 2020-2022 рр., тис. тонн
Джерело: складено авторами за матеріалами [16]

Найбільші втрати обсягів вирощування птиці у живій масі у 2022 р. порівняно з 2021 р. були в усіх категоріях господарств Херсонської (-54,5%), Донецької (-65,7%), Сумської (-69,9%), Запорізької (-86,6%) і Харківської (-91,2%), що обумовлено

окупацією цих областей та найбільш тривалими і жорсткими бойовими діями. У Київській області обсяги вирощування птиці у живій масі скоротилися на 32,1%.

Сільськогосподарські підприємства забезпечили 90,6% обсягів вирощування птиці у живій масі. Ними було вироблено 1486,2 тис. тонн птиці у живій масі. У 2022 р. у сільськогосподарських підприємствах обсяги вирощування птиці в живій масі зменшилися на 8,5%, а в господарствах населення – на 30,1% порівняно з 2020 р. Господарствами населення у 2022 р. було вирощено птиці у живій масі 155,0 тис. тонн.

Лідуючі позиції по вирощуванню птиці в живій масі в підприємствах займали Вінницька (598,5 тис. тонн), Черкаська (357,2) і Дніпропетровська (279,3 тис. тонн) області. Ці три області забезпечували 75,3% обсягів вирощування птиці підприємствами. Варто наголосити, що в умовах війни у 2022 р. всі області зменшили обсяги вирощування птиці в живій масі. Лише єдина Вінницька область збільшила даний показник на 0,1 тис. тонн.

Виробництво м'яса птиці, в основному курятини, у підприємствах повністю індустріалізовано, а продукція виробляється промисловим способом, причому кількома виробниками. Основним виробником, який забезпечує понад 50% обсягів виробленого м'яса птиці в Україні є МХП. Окрім цього, виробники м'яса птиці використовують вітчизняний ринок для збуту продукції, яка за різних причин не потрапляє на зовнішні ринки, зберігаючи високі ціни. Коли ж експорт зростає, пропозиція м'яса птиці на внутрішньому ринку скорочується, і ціни, відповідно, зростають [9].

За даними Державної служби статистики України у 2022 р. всіма категоріями господарств було реалізовано на забій птиці (в живій масі) 1652,7 тис. тонн або на 11,1% менше порівняно з 2020 р. та на 9,1% – рівня 2021 р.

Підприємствами у 2022 р. було реалізовано на забій птиці в живій масі 1473,8 тис. тонн, що на 9,5% менше, ніж у 2020 р. (рис. 2).

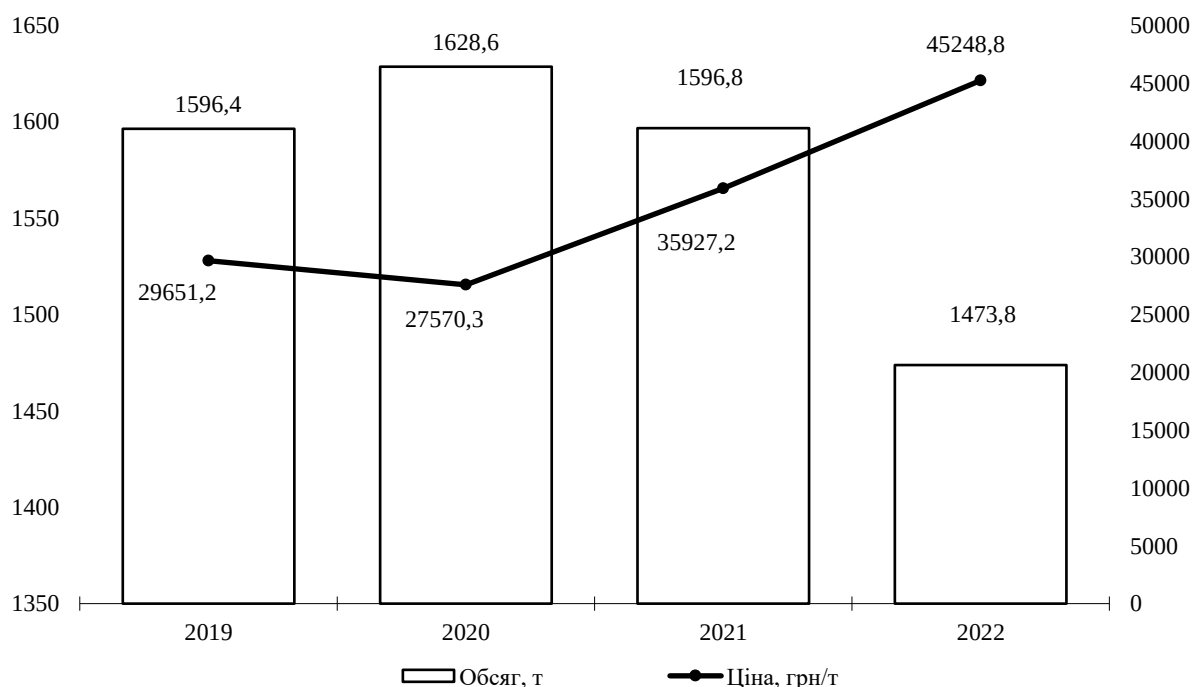

Рисунок 2. Обсяги і ціна реалізації птиці (в живій масі) сільськогосподарськими підприємствами у 2019-2022 рр.

Джерело: складено авторами за матеріалами [16]

У 2022 р. господарствами усіх категорій було вироблено 1252,9 тис. тонн м'яса птиці у забійній вазі, що на 10,8% менше порівняно з 2020 р.

Варто констатувати, що на ринку м'яса птиці склалася ситуація: при зростанні обсягів виробництва, які вже перевищують внутрішній попит, ціни на м'ясо птиці зростають. Необхідно відмітити, що вартість курятини за кілька довоєнних років збільшилась майже вдвічі. Це було зумовлено ростом виробничих ресурсів та збільшенням внутрішнього попиту, а також зростанням світового попиту на даний вид м'яса. Основні гравці ринку м'яса птиці подорожчання обґрунтовували зростанням собівартості вироб-

ництва: затрат на корми, зростання вартості електроенергії, паливо-мастильних матеріалів, генетичних ресурсів і т.п.) [13].

У 2019-2022 рр. в Україні спостерігалось значне зростання цін реалізації птиці підприємствами. Лише за рік війни ціна реалізації птиці в живій масі зросла на 26,0% і становили 45248,8 грн/т. Відмічаємо і суттєве коливання помісячних цін реалізації свійської птиці підприємствами у період 2019-2022 рр. (табл. 1).

У грудні 2022 р. даний показник зріс на 40,4% порівняно з аналогічним періодом 2020 р. і становив 49657,8 грн/т. Проте, порівняно з груднем 2021 р. ціна реалізації живої свійської птиці підприємст-

вами у грудні 2022 р. збільшилася на 29,3%. Найвищою у 2022 р. середня ціна була у серпні місяці та становила 57579,4 грн/т, а найнижчою у

квітні – 32759,5 грн/т. Ціни на окремі види птиці та м'ясо птиці залежать від попиту на них, строків продажу та каналів збуту.

Таблиця 1. Динаміка помісячних цін реалізації свійської птиці підприємствами, грн/т

Місяць	Рік				2022 р. до 2020 р., %
	2019	2020	2021	2022	
Січень	32115,5	25560,1	31302,2	40214,2	157,33
Лютий	32528,7	25797,9	33668,5	38620,8	149,71
Березень	31051,3	25828,5	34965,2	35803,0	138,62
Квітень	29079,3	24158,3	34514,6	32759,5	135,60
Травень	29851,0	26032,8	35345,7	37592,1	144,40
Червень	28812,7	26142,4	38068,4	41114,8	157,27
Липень	31092,6	26518,8	36260,1	55449,1	209,09
Серпень	29191,2	28006,1	37607,0	57579,4	205,60
Вересень	30049,4	28469,5	40791,1	51618,7	181,31
Жовтень	29665,5	27526,3	36963,2	50031,6	181,76
Листопад	26917,6	27427,7	32810,9	48016,1	175,06
Грудень	28041,3	35369,8	38396,4	49657,8	140,40
Грудень до січня, %	87,31	138,38	122,66	123,48	x

Джерело: складено авторами за матеріалами [16]

Результати досліджень доводять, що у 2021-2023 рр. споживчі ціни на м'ясо птиці (тушку курячу) та філе куряче зросли у 1,2-1,5 рази (табл. 2).

Визначено, що у жовтні 2021 р., поміж основних видів м'яса, найбільших змін зазнали середні споживчі ціни на м'ясо птиці (тушку курячу) та філе куряче. Зокрема, споживчі ціни на згадані види м'яса птиці зросли на 33,2% та 30,5% порівняно з жовтнем 2020 р. і становили відповідно 72,42 грн/кг і 117,47 грн/кг. Встановлено ряд аргументів щодо обґрунтування даної ситуації. По-перше, за період з січня по жовтень 2020 р споживчі ціни на тушки курячі знизилися на 8,4%, а на філе – на 11,5%. Це було обумовлено карантинними заходами, пов'язаними з Covid-19, які передбачали закриття кордонів. Отже, з одного боку експорт був призупинений, а з іншого – внутрішнє споживання було обмежене низькою платоспроможністю населення. Тому зростання цін у 2021 р. зумовлене відновленням їх до рівня 2019 р. Адже у жовтні 2019 р. споживчі ціни на м'ясо птиці (тушку курячу) становили відповідно 62,07 грн/кг, а за 1 кг курячого філе слід було заплатити 107,89 грн/кг [17].

До-друге, у 2021 р. найбільш нагальним питанням ринку м'яса в цілому та ринку м'яса птиці, зокрема, стало суттєве здорожчання зернових восени 2020 р. та впродовж I півріччя 2021 р. Так, ціни на зернові та олійні культури, які використовують на корм, подорожчали на 80-90%, а ціни на готовий комбікорм для птиці зросли на 50-60%. У структурі собівартості м'яса понад 70% складають корми, а тому виробники м'яса птиці, які не мали кормів власного виробництва працювали «на виживання» або підвищували ціни на свою продукцію.

Низький рівень купівельної спроможності спонукає споживачів до пошуку дешевших видів м'яса. У більшості випадків перевага надається

м'ясу птиці. Споживча ціна на птицю (тушку курячу) у грудні 2021 р. становила 70,82 грн/кг. Споживча ціна на свинину у цей період була на 74,7% більшою за ціну 1 кг тушки курячої. Разом із цим, світова тенденція щодо здорового харчування, яка характерна і для України, сприяла збільшенню кількості споживачів м'яса птиці. На сьогодні м'ясо птиці є одним із найкращих джерел тваринного білка для населення з низьким рівнем доходу, так як воно доступне, має низький вміст жиру та обмежені релігійні табу. Збільшення попиту на м'ясо птиці сприяло нарощуванню значних обсягів його виробництва [18].

На доступності м'яса птиці за ціною наголошують і дослідники з Канади. «Зручність та можливість купувати продукти за розумною ціною є дуже важливими факторами, що впливають на рішення споживачів про покупку. Наразі птицю вирощують у всьому світі та вона легкодоступна в більшості місць. Ціна, безумовно, конкурентоспроможна порівняно з іншими видами м'яса, оскільки вирощування одного кілограму птиці дешевше, ніж яловичини та свинини. Це пов'язано з кращим коефіцієнтом конверсії корму, значно коротшим періодом вирощування тощо» [19].

Встановлено, що у перші дні війни як виробники м'яса, так і переробники продукції, торговельні мережі зупинили або обмежили своє виробництво та реалізацію. У послідовочі кілька тижнів війни більшість учасників ринку м'яса птиці переорієнтовували свої логістичні ланцюги, окремі з яких почали відновлювати режим роботи. На той час спостерігалось збільшення попиту на м'ясо в окремих регіонах, за рахунок притоку внутрішньо переміщених осіб з уражених військовими діями регіонів. На початку квітня 2022 р. чимало виробників м'яса птиці у регіонах, де військові дії відсутні, повернулося до звичного режиму роботи.

Таблиця 2. Динаміка споживчих цін на птицю (тушки курячі) та філе куряче в Україні, грн/кг

Місяць	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. до 2021 р., %
Птиця (тушки курячі)					
Січень	58,23	57,40	73,52	82,45	143,64
Лютий	55,09	60,13	74,12	84,63	140,75
Березень	54,12	63,06	76,19	86,71	137,50
Квітень	52,22	65,35	76,04	87,67	134,15
Травень	49,59	67,25	74,81	87,56	130,20
Червень	50,50	68,19	79,54	88,69	130,06
Липень	51,25	69,34	80,83	90,37	130,33
Серпень	52,18	69,94	82,43	91,43	130,73
Вересень	52,93	71,40	82,43	91,50	128,15
Жовтень	54,38	72,42	82,96	91,67	126,58
Листопад	55,17	71,02	80,49	91,27	128,51
Грудень	55,96	70,82	81,29	90,25	127,44
Грудень до січня, %	96,10	123,38	110,57	109,46	x
Філе куряче					
Січень	100,42	93,99	122,65	139,65	148,58
Лютий	94,83	97,37	123,63	142,22	146,06
Березень	92,06	102,80	127,65	145,56	141,60
Квітень	88,18	104,46	127,28	147,59	141,29
Травень	80,76	106,92	128,34	149,69	140,00
Червень	83,10	107,62	131,97	150,78	140,10
Липень	84,84	109,70	133,60	153,56	139,98
Серпень	87,39	111,39	136,38	155,87	139,93
Вересень	88,05	115,10	137,66	159,19	138,31
Жовтень	90,03	117,47	138,81	159,95	136,16
Листопад	90,76	117,41	135,72	159,61	135,94
Грудень	91,71	117,10	136,58	160,74	137,27
Грудень до січня, %	91,33	124,59	111,36	115,10	x

Джерело: складено авторами за матеріалами [16]

За перший місяць війни (березень 2022 р.) порівняно з лютим 2022 р. споживчі ціни на м'ясо птиці (тушку курячу і філе) зросли на 2,8% і 3,3%, що було зумовлено зростанням закупівель прозапас і проблемами логістики. У квітні-травні 2022 р. споживчі ціни на м'ясо птиці дещо зменшилися. Це відбулося внаслідок звільнення частини окупованих територій, стабілізації виробництва і переробки м'яса птиці.

Найвищими ціни на м'ясо птиці (тушку курячу) у 2022 р. були у серпні та вересні і становили 82,43 грн/кг, що на 12,1% більше порівняно з січнем 2022 р. Філе куряче у 2022 р. було найдорожчим у жовтні 2022 р. і коштувало 138,81 грн/кг, що на 13,2 % було більше порівняно з січнем 2022 р.

Впродовж грудня 2021 р. по грудень 2022 р. споживча ціна на м'ясо птиці (тушку курячу) збільшилася на 14,8% і складала 81,29 грн/кг, а на куряче філе зросла на 16,6% і складала 136,58 грн/кг. У грудні 2023 р. споживчі ціни на м'ясо птиці (тушку курячу) становили 90,25 грн/кг, а на філе куряче – 160,74 грн/кг. Таким чином, зростання споживчих цін на м'ясо птиці (тушку та філе) за два роки війни склало відповідно 27,44% і 37,27%.

Отже, для ринку м'яса птиці характерною є тенденція коливання цін. Проте ключовим фактором, що впливав та продовжує нині впливати на цінову ситуацію на ринку м'яса птиці є війна та всі

її негативні наслідки. Так, відключення електроенергії, через масовані обстріли критичної інфраструктури, безпосередньо та негативно впливають на виробництво та вартість м'яса [20]. Поміж іншого, факторами, які впливають на цінові коливання на внутрішньому ринку м'яса птиці є коливання та скорочення поголів'я птиці через бойові дії та за рахунок окупації значних територій; зростання цін на інші види м'яса (свинину, яловичину та телятину); здорожчання кормів та часті спалахи пташиного грипу; ціни на зернові культури та комбікорми; підвищення вартості ветеринарних препаратів, електроенергії; здорожчання логістики та палива для транспортування, вихід вітчизняних виробників на міжнародні ринки, і як наслідок, вирівнювання цін на вітчизняному ринку до рівня європейських [21].

Волатильність цін на ринку м'яса птиці України не є винятковим явищем. Вона притаманна ринкам м'яса птиці у багатьох країнах світу. Дослідники [22] зазначають, що виробництво м'яса птиці – це ключовий сегмент сільськогосподарського сектору Індії. Воно стикається з такими проблемами, як волатильність цін, сезонні коливання та зовнішній вплив ринку. Точне прогнозування цін на продукцію галузі птахівництва має вирішальне значення для стабілізації ринків та забезпечення засобів до існування зацікавлених сторін [22].

Завдяки своїй доступності, куряче м'ясо є найпоширенішим джерелом білка в Індонезії [23]. Ціна одного кілограму м'яса птиці, яловичини та десятку яєць становила відповідно 2 долари США, 1,77 долара США та 8 доларів США. Оскільки ціна яловичини в чотири рази вища за вартість м'яса птиці, вона є менш доступним варіантом для щоденного харчування. Зокрема, під час пандемії COVID-19 люди шукали найбільш доступні та поживні варіанти. Крім того, більшість мусульманського населення Індонезії віддавала перевагу яйцям та курці над свининою [24].

Однією з проблем, із якими стикається галузь птахівництва в Індонезії, є коливання цін на корми. Корми є найбільшою складовою витрат на виробництво птиці. Більшість кормів, таких як кукурудзяний та соєвий шрот, продовжують імпортуватися до Індонезії. Це робить ціни на корми дуже залежними від динаміки міжнародного ринку і суттєво впливає на виробничі витрати та ринкові ціни на м'ясо птиці [25]. Поряд із цим, зміна клімату також виступає вагомим зовнішнім викликом для сталого розвитку птахівництва в Індонезії [26].

Колівання цін на імпортовані ресурси необхідні для вирощування птиці спричиняють різкі зміни цін на куряче м'ясо, що завдає шкоди добробуту суспільства, особливо для груп з низьким рівнем доходу [27].

На ринку м'яса птиці США коливання роздрібних цін безпосередньо впливають на бюджети споживачів та рішення про покупку. Розуміння цієї динаміки може допомогти політикам оцінити доступність цього важливого джерела білка. Крім того, вивчення цінових співвідношень може виявити концентрацію ринку та конкурентну динаміку в галузі. Розуміння цих закономірностей допомагає політикам та регуляторам розробляти більш ефективну політику, яка допомагає забезпечити чесну конкуренцію [28].

Для забезпечення гармонізованого узгодження попиту та пропозиції, стабілізації цін на м'ясо птиці та сприяння ефективному плануванню виробництва вкрай важливо точно прогнозувати

обсяги його виробництва та експорту. Таке прогнозування може допомогти зацікавленим сторонам та політикам у визначенні оптимальних обсягів виробництва, адаптованих як до внутрішнього, так і до міжнародного ринків [5].

Прогнозуємо, що за існуючих турбулентних умов функціонування на ринку м'яса птиці України збережеться тенденція підвищення цін. Ціни реалізації птиці в живій масі та споживчі ціни до кінця року зростуть в межах 9-11%.

Висновки

У статті представлено результати оцінки цінової ситуації на ринку м'яса птиці. Беззаперечно, ринок м'яса птиці став ключовим на світовому ринку м'яса. Виробництво і споживання м'яса птиці в світі щорічно зростають. Цьому сприяють менші затрати на вирощування та утримання птиці, коротші строки її відгодівлі порівняно з іншими видами худоби. Разом із цим, ринок м'яса птиці у своєму функціонуванні стикається з рядом перешкод: масовим поширенням спалахів хвороб птиці, змінами клімату і волатильністю цін. Встановлено, що значні коливання цін на м'ясо птиці характерні не лише для України, і іншим країнам світу. Це відбувається внаслідок глобалізації ринків, внутрішніх політик, імпорту необхідних ресурсів (зернових і олійних культур, генетичних ресурсів та добових пташенят, обладнання і т. п.). Функціонування ринку м'яса птиці в Україні відбувається в умовах війни, що має негативні наслідки, як для виробників, так і споживачів. У південно-східних регіонах обсяги вирощування птиці за період війни скоротилися на 50-90%. Встановлено, що за 2021-2023 рр. споживчі ціни на м'ясо птиці (тушка куряча і філе куряче) зросли на 27,4-37,2%. Скорочення поголів'я птиці, а отже, обсягів її вирощування, здорожчання кормів та логістичних витрат, нарощування обсягів експорту зумовлюють підвищення собівартості та зростання цін на м'ясо птиці. Прогнозуємо подальше зростання як реалізаційних, так і споживчих цін на м'ясо птиці.

Abstract

The world trend is the increase in poultry meat. Poultry farming is one of the agricultural industries whose development allows to improve the growth of increasing demand for high quality products of animal origin. The poultry meat market is important for the population of Ukraine. Despite the significant increase in prices, half of the average Ukrainian diet is this type of meat. The task of public policy as a whole, and especially in the war, is to ensure the availability of poultry meat for domestic consumers in the appropriate quantity, quality and price.

Prior to the war in 2022, the structure of farm animals and poultry production increased annually in the structure of farm animals. This was due, first of all, to the increase in demand from the population and food industry. Poultry meat has become the most affordable. In addition, due to a significant reduction in the supply of cattle and pigs, and accordingly the rise in prices for them. Poultry meat has become a substitute for most meat consumers.

In the conditions of war, the number of poultry in all categories of farms decreased significantly. The volume of poultry meat has decreased and prices for it have increased. It was established that the consumer prices for poultry meat increased by 27.4-37.2 % over the two years of the war.

It has been proven that poultry meat market was characterized by price fluctuations. However, a key factor that affects the price of poultry meat was war and its negative effects. Other factors that affect the price fluctuations in the poultry market are identified. This was a reduction in the poultry, rising prices for other types of meat (pork,

beef and veal), rise in grain and compound feeds, increasing the cost of veterinary preparations, electricity, logistics and fuel rise in transportation.

It was substantiated that in the future the price situation in the poultry meat market will depend on the purchasing power of the population, the supply of the main types of meat, the volume of domestic production and export, as well as martial law, political and economic situation in the country. The growth in poultry prices will continue in the future.

Список літератури:

1. FAO. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fao.org/faostat/en/#home>.
2. Astill J., Dara R.A., Fraser E.D.G., Roberts B., Sharif S. Smart Poultry Management: Smart Sensors. Big Data and the Internet of Things. Computers and Electronics in Agriculture. 2020. – Volume 170. – 105291. DOI: 10.1016/j.compag.2020.105291.
3. Cao Ke-Xin, Deng Zhang-Chao, Li Shi-Jun, Yi Dan, He Xi, Yang Xiao-Jun, Guo Yu-Ming, Sun Lv-Hui. Poultry Nutrition: Achievement, Challenge and Strategy. The Journal of Nutrition. 2024. – Volume 154. – Issue 12. – pp. 3554-3565. DOI: 10.1016/j.tjn.2024.10.030.
4. Abbas A. O., Nassar F. S. & Ali A. M. A. Challenges of Ensuring Sustainable Poultry Meat Production and Economic Resilience under Climate Change for Achieving Sustainable Food Security. Research on World Agricultural Economy. 2024. – 6(1). – pp. 159-171. DOI: 10.36956/rwae.v6i1.1441.
5. Klaharn K., Ngampak R., Chudam Y., Salvador R., Jainonthee C. & Punyapornwithaya, V. Analyzing and forecasting poultry meat production and export volumes in Thailand: a time series approach. Cogent Food & Agriculture. 2024. – 10(1). DOI: 10.1080/23311932.2024.2378173.
6. Bene C. Resilience of local food systems and links to food security. A review of some important concepts in the context of COVID-19 and other shocks. Food security. 2020. – 12(4). – pp. 805-822. DOI: 10.1007/s12571-020-01076-1.
7. Hafez H.M., Attia Y.A. Challenges to the Poultry Industry: Current Perspectives and Strategic Future After the COVID-19 Outbreak. Front. Vet. Sci. 2020. – 7. – pp. 516. DOI: 10.3389/fvets.2020.00516.
8. Aho Paul. Covid-19 uncertainty. Broiler Economics. 2020. – Vol. 28. – pp. 1-3.
9. Lupenko Yu. O., Kopytets N. Hr., Voloshyn V. M., Varchenko O. M., Tkachenko K. O. Quality of poultry meat as a basis of export potential of meat products. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science. 2022. – 949. – 012020. DOI: 10.1088/1755-1315/949/1/012020.
10. Assefa T.T., Meuwissen M.P., Oude Lansink A.G. Price risk perceptions and management strategies in selected European food supply chains: An exploratory approach. NJAS. Wageningen Journal of Life Sciences, 2017. – 80. – pp. 15-26. DOI: 10.1016/j.njas.2016.11.002.
11. Assa H., Wang M. Price Index Insurances in the Agriculture Markets. North American Actuarial Journal. 2021. – 25. – 286-311. DOI: 10.1080/10920277.2020.1755315.
12. Nochebuena-Molina Alvaro, García-Salazar José Alberto, Mora-Flores José Saturnino. Factors explaining price decrease of chicken meat in Mexico. Agro Productividad. 2025. DOI: 10.32854/f5tk5h27.
13. Копитець Н.Г., Волошин В.М. Особливості функціонування ринку м'яса птиці в Україні. Економіка та управління АПК. 2021. – №1. – С. 76-84. DOI: 10.33245/2310-9262-2021-162-1-76-84.
14. Копитець Н.Г. Ринок м'яса птиці. М'ясний бізнес. 2008. – № 4 (66). – С. 100-108.
15. Копитець Н.Г. Маркетингове дослідження ринку м'яса птиці. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. 2011. – Вип. 112 – С. 358-363.
16. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
17. Лупенко Ю.О., Копитець Н.Г. Цінова ситуація на ринках основних видів м'яса. К.: ННЦ «ІАЕ», 2024. – 56 с.
18. Копитетс Н.Нр., Волошин В.М. Price Trends in the Pork Market. Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series Economics. 2022. – Volume 9. – No. 3. – 20-29. DOI: 10.52566/msu-econ.9(3).2022.20-29.
19. Barbut S., Leishman E.M. Quality and Processability of Modern Poultry Meat. Animals. 2022. – No. 12. – 2766. DOI: 10.3390/ani12202766.
20. Копитець Н.Г., Волошин В.М. Моніторинг цін на ринку м'яса // Підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023 р., м. Луцьк. 2023. С. 35-36.
21. Копитець Н.Г. Розділ 5. Ринок м'яса // Економічний механізм функціонування аграрного ринку України в сучасних умовах. Монографія. / Ю.О. Лупенко, І.А. Сало, Н.Г. Копитець та ін. К.: ННЦ «ІАЕ», 2023. С. 93-123.

22. Honyal A. Sh., Mitrannavar D., Hiremath G., Nayak M., Anilkumar G. K. Arima-Based Forecasting of Poultry Egg and Meat Prices in Key Markets of Karnataka. *Journal of Scientific Research and Reports*. 2025 – No. 31 (1). – pp.563-571. DOI: 10.9734/jsrr/2025/v31i12800.
23. Soriano-Santos J. Chemical composition and nutritional content of raw poultry meat. *Handbook Poultry Science Technology*. 2010. – No. 1. – pp. 467–89. DOI: 10.1002/9780470504451.ch25.
24. Sumiati, Roni F., Arif D., Rizky N. Challenges and constraints to the sustainability of poultry farming in Indonesia. *Animal Bioscience*. 2025. – 38(4). – pp. 802-817. DOI: 10.5713/ab.24.0678.
25. Sibuea F.A., Sibuea M.B., Safitri S.A. Indonesian soybean import in international trade. *Journal of Management & Agribisnis*. 2024. – No. 21. – pp. 122–31. DOI: 10.17358/jma.21.1.122.
26. Sirajuddin S.N., Lestari V.S., Saleh I.M., Sara U., Kasim J. Effect of climate change on laying hen farms. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research*. 2017. – No. 32. – pp. 206-214. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://gssrr.org/index.php/JournalOfBasicAndApplied/article/view/7105>.
27. Halajiyan S., Eshghi F. and Mojaverian S. M. Asymmetric Effects of Exchange Rate Fluctuations on Poultry Meat Prices: A Time Series Analysis. *International Journal of Resistive Economics*. 2024. – No. 12. – 3. DOI: 10.22034/OAJRE.2025.497723.1101.
28. Duangnate K, Mjelde JW. Changing Regional Price Relationships in Retail Fresh Broiler/Fryer Whole Chicken Prices. *Journal of Agricultural and Applied Economics*. 2023. – No.55(4). – pp. 609-625. DOI: 10.1017/aae.2023.33.

References:

1. FAO. Retrieved from: <https://www.fao.org/faostat/en/#home> [in English].
2. Astill J., Dara R.A., Fraser E.D.G., Roberts B., Sharif S. (2020). Smart Poultry Management: Smart Sensors. *Big Data and the Internet of Things. Computers and Electronics in Agriculture*, Volume 170, 105291. DOI: 10.1016/j.compag.2020.105291 [in English].
3. Cao Ke-Xin, Deng Zhang-Chao, Li Shi-Jun, Yi Dan, He Xi, Yang Xiao-Jun, Guo Yu-Ming, Sun Lv-Hui. (2024). Poultry Nutrition: Achievement, Challenge and Strategy. *The Journal of Nutrition*, Volume 154, Issue 12, pp. 3554-3565. DOI: 10.1016/j.tjnut.2024.10.030 [in English].
4. Abbas A. O., Nassar F. S. & Ali A. M. A. (2024). Challenges of Ensuring Sustainable Poultry Meat Production and Economic Resilience under Climate Change for Achieving Sustainable Food Security. *Research on World Agricultural Economy*, 6(1), pp. 159-171. DOI: 10.36956/rwae.v6i1.1441 [in English].
5. Klaharn K., Ngampak R., Chudam Y., Salvador R., Jainonthee C. & Punyapornwithaya, V. (2024). Analyzing and forecasting poultry meat production and export volumes in Thailand: a time series approach. *Cogent Food & Agriculture*, 10(1). DOI: 10.1080/23311932.2024.2378173 [in English].
6. Bene C. (2020). Resilience of local food systems and links to food security. A review of some important concepts in the context of COVID-19 and other shocks. *Food security*, 12(4), pp.805-822. <https://doi.org/10.1007/s12571-020-01076-1> [in English].
7. Hafez H.M., Attia Y.A. (2020). Challenges to the Poultry Industry: Current Perspectives and Strategic Future After the COVID-19 Outbreak. *Front. Vet. Sci.*, 7, pp. 516. DOI: 10.3389/fvets.2020.00516 [in English].
8. Aho Paul. (2020). Covid-19 uncertainty. *Broiler Economics*, Vol. 28, pp. 1-3 [in English].
9. Lupenko Yu. O., Kopytets N. Hr., Voloshyn V. M., Varchenko O. M., Tkachenko K. O. (2022). Quality of poultry meat as a basis of export potential of meat products. *IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science*, 949, 012020. DOI: 10.1088/1755-1315/949/1/012020 [in English].
10. Assefa T.T., Meuwissen M.P., Oude Lansink A.G. (2017). Price risk perceptions and management strategies in selected European food supply chains: An exploratory approach. *NJAS. Wageningen Journal of Life Sciences*, 80, pp. 15-26. DOI: 10.1016/j.njas.2016.11.002 [in English].
11. Assa H., Wang M. (2021). Price Index Insurances in the Agriculture Markets. *North American Actuarial Journal*, 25, 286-311. DOI: 10.1080/10920277.2020.1755315 [in English].
12. Nochebuena-Molina Alvaro, García-Salazar José Alberto, Mora-Flores José Saturnino. (2025). Factors explaining price decrease of chicken meat in Mexico. *Agro Productividad*, DOI: 10.32854/f5tk5h27 [in English].
13. Kopytets N.H., Voloshyn V.M. (2021). Features of poultry meat market in Ukraine. *Economics and management of Agroindustrial complex*, №1, pp. 76-84. DOI: 10.33245/2310-9262-2021-162-1-76-84 [in Ukrainian].
14. Kopytets N.Hr. (2008). Poultry meat market. *Meat business*, № 4 (66), pp. 100-108. [in Ukrainian].
15. Kopytets N.Hr. (2011). Marketing research of poultry meat market. *Bulletin of the Kharkiv National Technical University of Agriculture: Economic Sciences*, Iss. 112, pp. 358-363 [in Ukrainian].
16. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from: <http://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

17. Lupenko Yu.O., Kopytets N.Hr. (2024). The price situation in the markets of the main types of meat. K.: NSC "IAE" [in Ukrainian].
18. Kopytets N.Hr., Voloshyn V.M. (2022). Price Trends in the Pork Market. Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series Economics, Volume 9, No. 3, pp. 20-29. DOI: 10.52566/msu-econ.9(3).2022.20-29 [in English].
19. Barbut, S., Leishman, E.M. (2022). Quality and Processability of Modern Poultry Meat. Animals, No. 12, 2766. DOI: 10.3390/ani12202766 [in English].
20. Kopytets N.Hr., Voloshyn V.M. (2023). Monitoring of meat market prices // Entrepreneurship and trade: current state and prospects of development. Materials of the III International Scientific and Practical Conference, May 18-19, Lutsk, 2023. pp. 35-36. [in Ukrainian].
21. Kopytets, N.H. (2023). Chapter 5. Meat market. In Yu. O. Lupenko, I. A. Salo, N. H. Kopytets, et al., Economic mechanism of functioning of the agrarian market of Ukraine in modern conditions (pp. 93-123). Kyiv: NSC "IAE" [in Ukrainian].
22. Arun Shivayogi Honyal, D. Mitrannavar, G. Hiremath, M. Nayak, Anilkumar G. K. (2025). Arima-Based Forecasting of Poultry Egg and Meat Prices in Key Markets of Karnataka. Journal of Scientific Research and Reports, No. 31 (1), pp. 563-571. DOI: 10.9734/jsrr/2025/v31i12800 [in English].
23. Soriano-Santos J. (2010). Chemical composition and nutritional content of raw poultry meat. Handbook Poultry Science Technology, 1, pp. 467-89. DOI: 10.1002/9780470504451.ch25 [in English].
24. Sumiati, Roni F., Arif D., Rizky N. (2025). Challenges and constraints to the sustainability of poultry farming in Indonesia. Animal Bioscience, No. 38(4), pp. 802-817. DOI: 10.5713/ab.24.0678 [in English].
25. Sibuea F.A., Sibuea M.B., Safitri S.A. (2024). Indonesian soybean import in international trade. Journal of Management & Agribisnis, No. 21, pp. 122-31. DOI: 10.17358/jma.21.1.122 [in English].
26. Sirajuddin S.N., Lestari V.S., Saleh I.M., Sara U., Kasim J. (2017). Effect of climate change on laying hen farms. International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, No. 32, pp. 206-214. Retrieved from: <https://gssrr.org/index.php/JournalOfBasicAndApplied/article/view/7105> [in English].
27. Halajiyan S., Eshghi F. and Mojaverian S. M. (2024). Asymmetric Effects of Exchange Rate Fluctuations on Poultry Meat Prices: A Time Series Analysis. International Journal of Resistive Economics, No.12, 3. DOI: 10.22034/OAJRE.2025.497723.1101 [in English].
28. Duangnate K, Mjelde JW. (2023). Changing Regional Price Relationships in Retail Fresh Broiler/Fryer Whole Chicken Prices. Journal of Agricultural and Applied Economic, No.55(4), pp. 609-625. DOI: 10.1017/aae.2023.33 [in English].

Посилання на статтю:

Копитець Н.Г. Аналітична оцінка цінової ситуації на ринку м'яса птиці / Н.Г. Копитець, В.М. Волошин // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2025. – № 4 (80). – С. 71-80. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No4/71.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.04.2025.8. DOI: 10.5281/zenodo.17065495.

Reference a Journal Article:

Kopytets N.Hr. Analytical Assessment of the Price Situation on the Poultry Market / N.Hr. Kopytets, V.M. Voloshyn // Economics: time realities. Scientific journal. – 2025. – № 4 (80). – P. 71-80. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No4/71.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.04.2025.8. DOI: 10.5281/zenodo.17065495.

